

КЕАҚ "М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті»

Университеттің климаттық өзгерістерге қарсы саясаты

Шымкент 2024

Кіріспе

Біздің уақытта климаттың өзгеруі 21 ғасырдың ең маңызды халықаралық проблемаларының бірі болып табылады, ол тұрақты дамудың экологиялық, экономикалық және әлеуметтік аспектілерін қамтитын күрделі пәнаралық мәселе. Осыған байланысты біздің еліміз климаттың жаһандық өзгеруі мәселелерін шешу жолдарын белсенді түрде іздестіруде және серіктестік пен бейбітшілік жағдайында қоршаған ортаны қорғауды қалайды.

2022 жылдың желтоқсан айында Қазақстан климаттың өзгеруімен күресу шаралары туралы баяндамасын ұсынды. Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрлігі Қазақстандағы БҰҰ Даму бағдарламасы мен Жаһандық экологиялық қордың қолдауымен еліміздің климаттық өзгерістердің салдарын туралы баяндама жасады.

Климаттың өзгеруі әлеуметтік ұтқырлықты азайтып, адамдардың өмірінде елеулі өзгерістер туғызуда.

Елдің климаттық саясатын реттеудің негізгі құралы 2021 жылы қабылданған Экологиялық кодекс болып табылады. Ол 2030 жылға дейін шығарындыларды жыл сайын 1,5%-ға азайтуды талап ететін нарықтық механизм – шығарындыларды саудалау жүйесін енгізуді көздейді.

Қазақстан парниктік газдар шығарындыларына әкелетін қазбалы отынға қатты тәуелділік нәтижесінде ауаның ластануының күрделі проблемаларына тап болып отыр.

Климаттың өзгеруі Қазақстан алдында тұрған басты мәселе. Дегенмен, тиісті бейімделу шаралары арқылы ел климаттың өзгеруінен туындаған қиындықтарды жеңе алады. Тұрақты ауыл шаруашылығын дамыту, су жүйесін жақсарту, энергия тиімділігін арттыру және ескерту және әрекет ету жүйесін дамыту – Қазақстанның климаттың өзгеруіне бейімделу жолдарының бір бөлігі ғана. Сондықтан ел мен оның тұрғындарының тұрақты болашағын қамтамасыз ету үшін аталған шараларды жүзеге асыруда бірігіп жұмыс істеу қажет.

Климаттың өзгеруімен күресудегі университеттің басымдықтары

Дүние жүзіндегі университеттер студенттер мен қауымдастықтарды климаттың өзгеруінің салдарын азайтуға және бейімделуге белсенді қатысуға дайындаудағы өздерінің жауапкершілігін көбірек түсінеді. Бұл рөл университеттердің көміртекті бейтарап мақсаттар мен тәжірибелерді қабылдауын және ілгерілетуін қамтиды.

М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университетінің Түркістан облысында, сондай-ақ студенттер, оқытушылар мен қызметкерлер үшін, жалпы жұртшылық үшін маңызды рөлін түсіне отырып, біз ғылыми-білім беру кампусының мәдениетін қалыптастыру және адами әлеуетті дамыту жолымен ТДМ шеңберінде университеттің стратегиялық миссиясын іске асыруға ұмтыламыз. М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университетінің климаттың өзгеруі және тұрақты даму саласындағы негізгі саяси басымдықтары:

- Климаттың өзгеруі мен бейімделу мәселелерін формальды және бейресми білім беру жүйесіне интеграциялау. Климаттың өзгеруіне байланысты өмір бойы тұрақты білім беру жүйесін құру.
- Тұрақты даму, климаттың өзгеруі, экологиялық қауіпсіздік және өзгермелі қоршаған орта жағдайларына бейімделу саласындағы эксперименттік, ғылыми, практикалық және инновациялық қызмет үшін пәнаралық платформа ретінде университеттің ғылыми кампусын құру, оған ғалымдарды, студенттерді, магистранттарды және докторанттарды тарту студенттер өз жұмыстарында.
- Климат пен қоршаған ортаның өзгеруіне бейімделу мәселелерін талқылау және ғалымдарды, практиктерді, мемлекеттік қызметкерлерді, азаматтық белсенділерді және т.б. тарта отырып, басқару шешімдерін қабылдау мәселелерін талқылау үшін коммуникациялық алаңдарды құру.

- Жауапты қоршаған ортаны басқару мен тұтынудың үлгісі ретінде университет кампусының инфрақұрылымын құру, оның ішінде энергия үнемдеу технологиялары, суды үнемді пайдалану, қалдықтарды қоршаған ортаға бағытталған басқару, демалыс пен жұмыс үшін жасыл аумақтарды ұйымдастыру, пайдалану парниктік газдар мен қоршаған ортаның ластануын азайту үшін баламалы энергия көздері.жалпы университеттің ізі.

2023 жылдың 5 желтоқсанында UI GreenMetric World University Rankings рейтинг агенттігі GreenMetric-2023 халықаралық университеттер рейтингінің нәтижелерін жариялады. М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті өткен жылмен салыстырғанда өз нәтижелерін 7 позицияға жақсартып, әлемнің 1183 университетінің арасында 253-орынға ие болды. М.Әуезов атындағы ОҚУ Қазақстан Республикасында 18 ЖОО арасында 2-орында.

Рейтинг 6 категорияны ескереді: университеттің ыңғайлы инфрақұрылымы, кампуста энергияны үнемдейтін және суды үнемдейтін технологияларды пайдалану, университеттегі қалдықтарды қайта өңдеу және суды үнемдеу бағдарламалары, кампустағы көмірқышқыл газы мен зиянды бөлшектердің шығарындыларын азайтатын ыңғайлы тасымалдау жолдары, және кампуста экологиялық білім беру университеттің білім беру бағдарламалары.

Қалдықтарды қайта өңдеуге деген көзқарас

Қатты қалдықтарды өртеп, көмгенде көп мөлшерде метан бөлінеді. Мәселені шешу және шығарындыларды азайту үшін университет келесі шараларды қабылдауда:

- органикалық қалдықтарды іріктеу және компосттау;
- қайта өңдеу жүйесі;
- тауарларды қайта пайдалану жүйелерін енгізу.

Біздің міндеттемелеріміз

- Жаһандық температураның $1,5^{\circ}\text{C}$ -тан жоғары көтерілуіне жол бермеу үшін қолдан келгеннің бәрін жасаңыз.
- Парниктік газдар шығарындыларын кем дегенде 2050 жылға дейін нөлге дейін азайту.
- 2030 жылға қарай жаһандық шығарындыларды 2010 жылмен салыстырғанда кем дегенде екі есе азайту керек.
- Қазба отындарын (көмір, мұнай және газ) пайдалануды мүмкіндігінше тезірек тоқтатыңыз.
- Климаттың өзгеруімен күресу бойынша кез келген шаралардың ешкімнің құқықтарын бұзбайтын және теңсіздікті арттырмай, азайтатындай етіп жүзеге асырылуын қамтамасыз ету.
- Әрбір адамның, әсіресе климаттың өзгеруінен немесе көмірсіздендірілген экономикаға көшуден зардап шеккендердің не болып жатқаны туралы дұрыс хабардар болуын және олардың болашағына әсер ететін шешімдерге қатыса алатынын қамтамасыз етіңіз.
- Климаттың өзгеруінің салдарын әділ басқару үшін бір-бірімен ынтымақтасады.

Қорытындылай келе, белгілі бір ғылыми білім бізге жаһандық ауқымда климаттың өзгеруінің ең ауыр апатты салдарын болдырмау үшін 2050 жылға қарай шығарындылардың нөлдік деңгейіне жетуіміз керек екенін айтады. Алайда, осы мақсатқа жету үшін қажетті траектория бойынша әлемді алға жылжыту өте қиын. Бұл парадигманың өзгеруін талап етеді және келесі өнеркәсіптік революция әлемдік экономиканың әрбір секторына және қоғамның барлық аспектілеріне әсер етеді . Біз қазір жаһандық қалпына келтіру күш-жігерінің маңызды кезеңінде тұрмыз деп айта аламыз және бүкіл әлемдегі елдер денсаулық сақтауды, төмен көміртекті даму мен технологиялық инновацияларды динамикалық түрде үйлестіру, халықаралық ынтымақтастық пен жалпы ойлауды нығайту, жаһандық жасыл қалпына келтіру нәтижелерін ілгерілету және шоғырландыру үшін тереңірек назар аударуы керек. адамның дамуы сау, жасыл және қауіпсіз жолмен жүрді.

